Dosarul nr.3-1121/2023
2-23062791-12-3-03052023-1

HOTĂRÎRE
În numele Legii

03 decembrie 2024 mun. Chişinău

Judecătoria Chișinău sediul Centru
Instanța compusă din:
Preşedinte şedinţei,
Judecătorul Cazacu Grigorii
grefier Burghelea Diana

judecînd în ședință publică cauza civilă în procedura contenciosului administrativ intentată de către Taran Victor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, privind anularea deciziei nr.***** privind stabilirea pensiei, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei pentru limita de vîrstă,

a c o n s t a t a t :

Argumentele participanților la proces.

Taran Victor s-a adresat cu cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, privind anularea deciziei nr.***** privind stabilirea pensiei, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei pentru limita de vîrstă.

În motivarea cererii a invocat în fapt că la cererea pentru stabilirea/reexaminarea pensiei cu nr. 93/2018/3761 din 13.11.2018, cuantumul pensiei pentru limita de vîrstă constituie 2840 lei, 90 de bani. Relevă că decizia nr.*****, privind stabilirea pensiei pentru limita de vîrstă emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani este ilegală în fond, ca fiind emisă contrar prevederilor legii.

Invocă că la cererea cu nr. 93/2018/3761 din 13.11.2018 au fost depuse perioadele contributive: 22.10.1980-31.12.2004, asigurat în economia naţională

Menționează că venitul mediu lunar asigurat valorizat nu a fost prezentat nici pînă la 1 ianuarie 1999 şi nici după 1 ianuarie 1999, cu atât mai mult, în 1980-ruble, 1990 - cupoane, 2000 - lei, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani a stabilit pensia pentru limita de vîrstă.

Afirmă că conform Legii 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii Modificat: Legea nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative. Monitorul Oficial nr. 478 - 490/964 din 30.12.2016.

Articolul 16. Calcularea pensiei pentru limita de vîrstă alin (1) Cuantumul pensiei pentru limita de vîrstă se determină conform formulei de calcul din anexa nr. 2, reieşind din rata de acumulare de 1,35%, venitul mediu lunar asigurat, valorizat conform prevederilor art. 8, şi stagiului de cotizare realizat.

Articolul 8. Venitul mediu lunar asigurat,

(1) Baza de calcul al pensiei a constituit mediul lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei.

(1^1) Valorizarea reprezintă indexarea venitului mediu lunar asigurat realizat începând cu 1 ianuarie 1999, reieşind din coeficientul de creştere a salariului mediu pe economie din perioadele contributive pînă la anul precedent anului de stabilire a pensiei. Coeficientul de valorizare pentru fiecare an se aprobă de Guvern în fiecare an la 1 aprilie.

(2) Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuţiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuţii, stabilite prin lege pentru aceste perioade şi numărul total de luni de cotizare. Formula de calcul a venitului mediu lunar asigurat este redată în anexa nr. 1.

(3) Pentru perioadele specificate la art. 5 alin (2) lit. a), b), d) şi e), la determinarea venitului mediu luna asigurat începând cu 1 ianuarie 1999 se ia în considerare salariul minim lunar pe ţară la data calculării pensiei. Pentru perioadele specificate la art. 5 alin (2) lit. a1) şi f) la determinarea venitului mediu lunar asigurat începând cu 1 ianuarie 1999 se ia în considerare salariul mediu lunar pe ţară la data calculării pensiei.

Relevă că la cererea pentru stabilirea/reexaminarea cu numărul 93/218/3761 din 13 noiembrie 2018 urma să fie aplicat articolul 53 din norma indicată supra și anume la calcularea pensiei pentru limita de vîrstă alin. (1) - Pensia pentru limita de vîrstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de pînă la 1 ianuarie 1999 şi începând cu 1 ianuarie 1999.

Menționează că conform art. 15 din Legea indicată supra, condiţiile de stabilire a pensiei pentru limita de vîrstă alin (1) Pensia pentru limita de vîrstă poate fi stabilită de la îndeplinirea vîrstelor standard de pensionare de art. 41 cu condiţia realizării stagiului minim de cotizare de 15 ani.

Conform art. 12, Pensia minimă alin (1) Cuantumul pensiei minime pentru limita de vîrstă se stabileşte anual de către Guvern şi este cel puţin egal cu cuantumul pentru anul precedent indexat în condiţiile art. 13 alin (2).

Declară că potrivit Hotărîrii Guvernului cu privire la indexarea prestărilor de asigurări sociale şi a unor prestări sociale de stat nr. 162 din 08.09.2021. De la 01.10.2021 cuantumul pensiei pentru limita de vîrstă constituie 2000 lei.

Prevederile Legii 290 din 16.12.2016 privind modificarea şi completarea unor acte legislative Monitorul Oficial nr. 478 -490/964 din 30.12.2016 la articolul 53 aliniatele (1) şi (2) vor avea următorul cuprins:

(1) Pensia pentru limita de vîrstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de pînă la 1 ianuarie 1999 şi începînd cu 1 ianuarie 1999.

(2) Pensia pentru limita de vîrstă se calculează conform prevederilor art. 16 din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luîndu-se în considerare stagiul de cotizare total.

Articolul se completează cu alin (2^1) avînd următorul cuprins: ”(2^1) în cazul în care, începând cu 1 ianuarie 1999, asiguratul nu a realizat un stagiu de cotizare sau stagiul de cotizare realizat după această dată este mai mic de 5 ani, pensia acestuia i se calculează conform formulei redate în anexa nr. 4”. La alineatul (3), textul ”alin (1) se substituie cu textul alin ”(2^1), iar textul alin ”(5)-(6)” se substituie cu textul alin (2)-(3)”.

Invocă reclamantul că procedura prealabilă a respectat-o, atfel a fost depusă cererea prealabilă cu nr. T-669/23 din 21.03.2023 cererea cu nr. T-737/23 din 29.03.2023 la Casa Naţională de Asigurări Sociale, fiind remis răspunsul cu nr. 669 din 04.04.2023 de la Casa Naţională de Asigurări Sociale.

În rezultat, solicită Taran Victor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani anularea deciziei nr.***** privind stabilirea pensiei, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei pentru limita de vîrstă.

În ședința de judecată, reclamantul Taran Victor, nu s-a prezentat, fiind citat legal.

În ședința de judecată reprezentantul autorității publice pîrîte Casei Naționale de Asigurări Sociale, a susținut referința depusă solicitînd respingerea ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată.

Competența jurisdicțională material-teritorială. Condițiile de admisibilitate.

Analizând substanța și natura actului administrativ contestat, precum și luând în considerare localizarea sediului autorității publice care a desfășurat activitatea administrativă contestată, în virtutea art. 191 alin. (1) și art. 196 din Codul administrativ se constată competența materială și teritorială a Judecătoriei Chișinău în examinarea acțiunii de contencios administrativ dedusă judecății.

De asemenea, exigențele legale cu privire la admisibilitatea acțiunii au fost respectate de către reclamant, în special condițiile ce vizează termenul de înaintare a acțiunii în contencios administrativ și procedurii prealabile reglementate de art. 162-169, 189, 208, 209 din Codul administrativ.

Admisibilitatea acțiunii de contencios administrativ.

Verificând acțiunile întreprinse de reclamant în promovarea drepturilor și intereselor lor legitime, în corelare cu cadrul legal abordat supra, instanța de judecată constată cu certitudine că acesta a respectat rigorile de admisibilitate a prezentei acțiuni.

Primo, decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani nr.***** privind stabilirea pensiei, reprezintă act administrativ individual defavorabil în accepțiunea art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, prin urmare este susceptibil controlului judecătoresc în ordinea contenciosului administrativ.

Secundo, cu referire la procedura prealabilă, instanța remarcă că, acesta a fost respectată de către reclamant.

Tertio, în acțiunea de contencios administrativ și în cadrul ședințelor de judecată, partea reclamantă a revendicat încălcarea, prin activitatea administrativă efectuată de către autoritatea publică pârâtă, a unor drepturi în sensul art. 17 din Codul administrativ.

Quatro, totodată, **nu** există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; **nu** există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; la aceeași sau la altă instanță de judecată **nu** se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept. La fel, acțiunea de contencios administrativ corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și a fost depusă de o persoană împuternicită.

În acest sens, temeiuri de inadmisibilitate nu au fost identificate de către instanța de judecată, ceea ce impune incursiunea în fondul cauzei deferite judecății.

Aprecierea instanței de judecată. Cadrul normativ pertinent.

Audiind explicațiile părților, analizând cumulul probelor prezentate, sub aspectul admiterii sau respingerii cererii înaintate, în raport cu specificul pricinii, instanța de judecată consideră că, acțiunea urmează a fi *respinsă*, din următoarele considerente.

În conformitate cu ***art. 2 alin. (2) din Codul administrativ***, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

În concordanță cu ***art. 3 din Codul administrativ***, legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinându-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept.

În corespundere cu ***art. 6 din Codul administrativ***, procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi încheierea unui contract administrativ sau examinarea condiţiilor, pregătirea şi întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sunt părţi ale procedurii administrative.

În conformitate cu ***art. 10 alin. (1) din Codul administrativ***, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Potrivit ***art. 11 din Codul administrativ***, actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel.

Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terţii, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia.

Un act administrativ de acordare periodică a prestaţiilor materiale sau băneşti este un act administrativ individual prin care o astfel de prestaţie se acordă pentru un număr determinat sau nedeterminat de perioade succesive.

În acord cu ***art. 16 din Codul administrativ***, dreptul discreţionar al autorităţii publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluţii posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziţie legală. Exercitarea dreptului discreţionar nu permite desfăşurarea unei activităţi administrative arbitrare.

Conform ***art. 21 din Codul administrativ***, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente trebuie să acţioneze în conformitate cu legea şi alte acte normative. Exercitarea atribuţiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autorităţile publice şi instanţele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor şi a libertăţilor persoanelor decât în cazurile şi în condiţiile expres stabilite de lege.

În consonanță cu ***art. 22 din Codul administrativ***, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Faptele deja cunoscute autorităţilor publice sau instanţelor de judecată competente, faptele general notorii şi faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

Conform ***art. 30 din Codul administrativ***, autorităţile publice nu pot întreprinde măsuri cu efect retroactiv, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege. Autorităţile publice nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situaţiile juridice definitive sau drepturile dobândite, decât în situaţii în care, în condiţiile stabilite de lege, acest lucru este absolut necesar pentru interesul public.

În acord cu ***art. 165 din Codul administrativ***, cererea prealabilă se depune în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiţiei. Daca autoritatea publică nu soluţionează cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului.

Dacă informaţia cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conţine în actul administrativ individual sau este indicată incorect, cererea prealabilă poate fi depusă în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ ori a respingerii petiţiei.

Nulitatea unui act administrativ individual poate fi invocată şi fără obligaţia de a respecta un termen.

Conform ***art. 206 din Codul administrativ***, o acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acţiune în contestare);

b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare);

c) impunerea la acţiune, la tolerare a acţiunii sau la inacţiune (acţiune în realizare);

d) constatarea existenţei sau inexistenţei unui raport juridic ori nulităţii unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acţiune în constatare); sau

e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acţiune de control normativ).

Acţiunea în constatare prezumă existenţa unui interes îndreptăţit pentru constatarea solicitată. Acţiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul îşi poate sau şi-ar putea revendica drepturile printr-o altă acţiune prevăzută la alin.(1), cu excepţia situaţiei când se urmăreşte constatarea nulităţii unui act administrativ individual sau normativ.

În conformitate cu ***art. 225 alin. (1)-(2) din Codul administrativ***, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) și-a exercitat dreptul discreționar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;

d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Circumstanțele de fapt ale cauzei.

Se reține din materialele cauzei și explicațiile părților că, la data de 17.05.2022 reclamantul a depus la Casa Naţională de Asigurări Sociale (în continuare CNAS) cerere de reexaminare a pensiei pentru limită de vârstă.

Prin răspunsul CNAS nr. 1015/22 din 30.05.2022 solicitarea acestuia a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Ulterior, la data de 06.02.2023, reclamantul a mai depus la CNAS o cerere privind recalcularea cuantumului pensiei pentru limită de vârstă.

Prin răspunsul CNAS nr.309/23 din 01.03.2023, reclamantul a fost informat despre refuzul în recalcularea pensiei pentru limită de vârstă, conform solicitării înaintate.

La data de 21.03.2023, reclamantul a depus la Casa Naţională de Asigurări Sociale o cerere de recalculare a cuantumului pensiei pentru limită de vârstă, identică celei din 06.02.2023.

Prin răspunsul CNAS nr.669 din 04.04.2023, reclamantului i s-a comunicat că potrivit art.80 alin.(3) Cod administrativ, dacă după expedierea răspunsului se depune o

nouă petiţie de acelaşi petiţionar, cu acelaşi obiect, aceasta nu se examinează şi se conexează la dosarul iniţial.

În rezultat la data de 03.05.2023 reclamantul a depus prezenta acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, privind anularea deciziei nr.***** privind stabilirea pensiei, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei pentru limita de vîrstă.

În conformitate cu ***art.3 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 08.07.1999***, sistemul public de asigurări sociale (denumit în continuare *sistem public*) se organizează şi funcţionează avînd ca principii de bază:

a) principiul unicităţii, potrivit căruia statul organizează şi garantează sistemul public bazat pe aceleaşi norme de drept;

b) principiul egalităţii, care asigură tuturor participanţilor la sistemul public – contribuabili şi beneficiari – un tratament nediscriminatoriu în ceea ce priveşte drepturile şi obligaţiile prevăzute de lege;

c) principiul solidarităţii sociale, inter şi intrageneraţii, conform căruia participanţii la sistemul public îşi asumă conştient şi reciproc obligaţii şi beneficiază de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege;

d) principiul obligativităţii, potrivit căruia persoanele fizice şi juridice au, conform legii, obligaţia de a participa la sistemul public; drepturile de asigurări sociale se exercită corelativ îndeplinirii obligaţiilor;

e) principiul contributivităţii, conform căruia drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuţiilor de asigurări sociale plătite;

f) principiul repartiţiei, potrivit căruia resursele bugetului asigurărilor sociale de stat se redistribuie pentru plata obligaţiilor ce revin sistemului public, conform legii;

g) principiul autonomiei, potrivit căruia sistemul public se administrează de sine stătător, pe baza legii;

h) principiul imprescriptibilităţii, potrivit căruia dreptul la pensie nu se prescrie;

i) principiul incesibilităţii, potrivit căruia dreptul la pensie nu poate fi cedat, total sau parţial.

Potrivit ***art. 1 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998***

(1) Prezenta lege stabileşte cadrul legal al funcţionării sistemului public de pensii, precum şi interacţiunea acestuia cu sistemul public de asigurări sociale şi cu alte mecanisme statale de protecţie socială a populaţiei.

(2) Scopul prezentei legi constă în asigurarea unui sistem de pensii echitabil şi sustenabil, care să garanteze un trai decent pentru beneficiarii de pensii.

(3) În sensul prezentei legi, următoarele noţiuni semnifică:

circumstanţe noi referitoare la stagiul de cotizare şi venitul asigurat – confirmare, prin acte doveditoare, a stagiului de cotizare şi a venitului asigurat pentru perioada de activitate de până la realizarea dreptului la pensie şi care nu a fost luată în considerare la stabilirea pensiei;

indexarea pensiei – măsură realizată periodic pentru actualizarea cuantumului pensiei calculate în vederea păstrării puterii de cumpărare a pensiei;

pensie aflată în plată – pensie achitată lunar beneficiarului prin intermediul prestatorului de servicii de plată desemnat de către beneficiar;

pensie calculată – drept bănesc, stabilit în funcţie de contribuţiile achitate în bugetul asigurărilor sociale de stat şi de durata stagiului de cotizare, reexaminat, majorat şi indexat;

perioade asimilate stagiului de cotizare – perioade pentru care nu s-au plătit contribuţii de asigurări sociale, dar care, conform prezentei legi, se includ în stagiul total de cotizare;

reexaminarea pensiei – recalcularea mărimii pensiei în corespundere cu prevederile prezentei legi în vigoare la data depunerii cererii de reexaminare a pensiei conform art.33 alin.(1) lit.a) şi c), alin.(2), (4^1), (4^2) şi (4^3);

stagiu minim de cotizare – perioadă minimă de activitate în care asiguraţii au realizat stagiul de cotizare prevăzut la art.15 alin.(1) din prezenta lege pentru a putea beneficia de pensie la împlinirea vârstei standard de pensionare;

stagiu total de cotizare – însumare a perioadelor de activitate pentru care s-au plătit contribuţii de asigurări sociale de stat în bugetul asigurărilor sociale de stat, prevăzută la art.42 alin.(1) din prezenta lege;

supliment de solidaritate – adaos egal cu diferenţa dintre cuantumul pensiei calculate şi cuantumul pensiei minime, acordat pentru categoria de pensie respectivă;

valorizarea venitului asigurat – indexarea venitului mediu lunar asigurat, realizat începând cu 1 ianuarie 1999, reieşind din coeficientul de creştere a salariului mediu pe economie în perioadele contributive până la anul precedent anului de stabilire a pensiei;

vârstă standard de pensionare – vârstă pentru bărbaţi şi femei, stabilită la art.41 din prezenta lege, la împlinirea căreia aceştia pot obţine dreptul la pensie pentru limită de vârstă;

venit asigurat – venit din care s-au plătit contribuţii de asigurări sociale şi care constituie baza de calcul a pensiei în sistemul public de pensii."

Totodată, potrivit art. 7 din aceeași lege, (1) Dovada stagiului de cotizare se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale.

(2) Modul de confirmare a perioadelor necontributive asimilate, prevăzute la art.5 alin.(2), se stabileşte de Guvern.

În baza ***art.8 alin.(1) și (2) din Legea enunțată***, (1) Baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei.

(2) Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuţiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuţii stabilite prin lege pentru aceste perioade şi numărul total de luni de cotizare. Formula de calcul al venitului mediu lunar asigurat este redată în anexa nr.1, parte integrantă a prezentei legi.

Potrivit ***art. 11 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998*****,**

(1) În cazul în care asiguratul îndeplineşte condiţiile pentru obţinerea mai multor categorii de pensii, el poate opta pentru o singură categorie.

(2) Pensionarului în drept să obţină o altă categorie de pensie i se acordă această pensie de la data depunerii cererii şi documentelor necesare.

În conformitate cu ***art. 14 al aceleași Lege***, dreptul la pensie pentru limită de vîrstă se acordă dacă sînt îndeplinite cumulativ condiţiile privind vîrstele de pensionare şi stagiile de cotizare prevăzute de prezenta lege.

Potrivit ***art. 16 din Legea indicată***, (1) Cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă se determină conform formulei de calcul din anexa nr.2, reieşind din rata de acumulare de 1,35%, venitul mediu lunar asigurat, valorizat conform prevederilor art.8, şi stagiul de cotizare realizat.

(2) În cazul în care cuantumul pensiei calculate pentru un stagiu de cotizare prevăzut la art.42 alin.(1) este mai mic decît cuantumul pensiei minime stabilite la art.12 alin.(1), se acordă pensia minimă respectivă.

(3) În cazul în care pensia calculată în condiţiile unui stagiu de cotizare incomplet este sub nivelul pensiei minime, asiguratului i se acordă pensia calculată, care nu poate fi mai mică decât pensia minimă diminuată proporţional stagiului de cotizare realizat, dar nici mai mică de 50% din pensia minimă.

Conform ***art. 33 din aceiași Lege***,

(1) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul:

a) apariţiei unor circumstanţe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie;

b) transferării la altă categorie de pensie;

c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă;

d) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie de dizabilitate;

e) modificării/completării art.5 şi 50 cu prevederi referitoare la circumstanţe ce ţin de perioade necontributive şi de activităţi, care au fost realizate până la stabilirea/reexaminarea pensiei.

(2) Reexaminarea drepturilor la pensie în cazul prevăzut la alin.(1) lit.a) se efectuează şi pentru pensionarii care şi-au realizat dreptul la pensie pînă la 1 ianuarie 1999, dar numai la prezentarea documentelor ce confirmă stagiul de cotizare.

(3) Reexaminarea dreptului la pensie în cazurile prevăzute la alin.(1) lit.a), b), d) şi e) din prezentul articol se efectuează conform formulelor indicate în anexele nr.2, nr.3 şi nr.4, iar în cazul prevăzut la alin.(1) lit.c) din prezentul articol – conform formulei indicate în anexa nr.2^1.

(4) Pensionarul care solicită transferul la una dintre categoriile de pensii prevăzute de prezenta lege de care a beneficiat anterior poate opta pentru pensia stabilită anterior luînd în considerare toate indexările şi recalculările efectuate pînă la data transferului.

(4[1]) Pensionarii care activează sau au activat în câmpul muncii după realizarea/reexaminarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă/pensie de dizabilitate în condiţiile prezentei legi pot solicita reexaminarea pensiei nu mai des decât o dată la doi ani, cu condiţia că pensia calculată este mai mare decât pensia aflată în plată.

(4[2]) Reexaminarea pensiilor pentru limită de vîrstă, stabilite pînă la 1 ianuarie 2019, se efectuează în raport cu stagiul de cotizare cumulat după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă, conform eşalonării prevăzute în tabelul nr.1[1]:

(4[3]) Reexaminarea pensiilor de dizabilitate, stabilite până la 1 ianuarie 2022, se efectuează în raport cu stagiul de cotizare cumulat după realizarea dreptului la pensie de dizabilitate, conform eşalonării prevăzute în tabelul nr.1[2]:

(5) Noile drepturi la pensie se acordă începînd cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea şi actele necesare la organul de asigurări sociale. În cazul transferării la altă categorie de pensie prevăzută de prezenta lege, termenul de transfer se stabileşte conform art.11 alin.(2).

(6) Cererea de reexaminare a pensiei pentru limită de vârstă în condiţiile alin.(4[1]) şi (4[2]), precum şi cererea de reexaminare a pensiei de dizabilitate în condiţiile alin.(4[1]) şi (4[3]) se depun la organul teritorial de asigurări sociale de la domiciliul asiguratului sau, în formă electronică, prin intermediul portalului guvernamental unic al serviciilor publice, al portalului guvernamental al cetăţeanului ori al paginii web oficiale a Casei Naţionale de Asigurări Sociale.

Potrivit art. 53 alin. (1) și (2) din Legea menționată, (1) Pensia pentru limită de vîrstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de pînă la 1 ianuarie 1999 şi începînd cu 1 ianuarie 1999.

(2) Pensia pentru limită de vîrstă se calculează, conform prevederilor art.16, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luîndu-se în considerare stagiul de cotizare total.

Conform ***pct. 69 din Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor şi modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor nr. 165 din 21.03.2017***

69. Stagiul de cotizare realizat pînă la introducerea evidenţei individuale de asigurări sociale (pînă la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

În urma introducerii evidenţei individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

70. Actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct.69 alineatul întîi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte şi imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverinţele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă

salariul calculat lunar, schema de încadrare şi alte documente ce conţin informaţii referitoare la perioada de muncă.

86. Perioadele activităţii de muncă, conform carnetului de muncă, se calculează de la data angajării pînă la data concedierii. Ziua concedierii se consideră ultima zi de muncă.

Prin urmare raportînd prevederile legale indicate supra, instanța reține că conform documentelor de pensionare, începând cu 29.03.2017 reclamantul a beneficiat de pensie de dizabilitate medie, cuantumul căreia a constituit după indexarea de la 01.04.2018 - 1668,27 lei lunar.

Astfel, în temeiul cererii din data de 13.11.2018 depuse la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani (CTAS Buiucani), reclamantul a fost transferat de la pensia de dizabilitate la pensie incompletă pentru limită de vârstă, pentru un stagiul de cotizare de 31,1 ani, necesar fiind 34 ani.

Se atestă că pensia a fost calculată pe baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de 6766,46 lei, luând în considerare stagiul de cotizare de 31,1 ani, cuantumul căreia constituia - 2840,90 lei lunar. P = 1,35% x 31,1 x 6766,46 = 2840,90.

Ca urmare a indexărilor efectuate în anii 2019-2022, mărimea pensiei reclamantului s-a majorat şi de la 01.04.2022 constituia - 4068,34 lei lunar.

Conform ***Hotărârii Guvernului cu privire la indexarea prestaţiilor sociale nr. 148 din 22.03.2023:***

1. Având în vedere creşterea procentuală a veniturilor proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2022 faţă de anul 2021, la 1 aprilie 2023 se indexează cu coeficientul indexării 15%:

1) toate pensiile stabilite/reexaminate în temeiul Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii;

2) pensiile pentru vechime în muncă stabilite în temeiul Legii nr.437/1990 cu privire la asigurarea cu pensii de stat în Republica Moldova şi al Hotărârii Guvernului nr.865/1992 cu privire la pensiile pentru vechime în muncă a cadrelor din domeniul învăţământului şi ocrotirii sănătăţii, care se achită din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat;

3) pensiile funcţionarilor publici stabilite în temeiul Legii serviciului public nr.443/1995;

4) pensiile colaboratorilor vamali stabilite în temeiul Legii serviciului în organele vamale nr.1150/2000;

5) plăţile periodice capitalizate stabilite în temeiul Legii nr.123/1998 cu privire la capitalizarea plăţilor periodice:

a) plăţile lunare capitalizate beneficiarilor care, în urma unui accident de muncă, au suferit o traumă ori au contractat o boală profesională din vina întreprinderii, fără succesiune de drept, lichidate ulterior;

b) plăţile lunare capitalizate beneficiarilor care, în urma unui accident de muncă, au suferit o traumă ori au contractat o boală profesională din vina întreprinderii lichidate ulterior;

6) indemnizaţiile de dizabilitate stabilite în temeiul Legii asigurării pentru accidente de muncă şi boli profesionale nr.756/1999;

7) pensiile stabilite în temeiul Legii nr.909/1992 privind protecţia socială a cetăţenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl;

8) compensaţia bănească lunară în schimbul asigurării cu produse alimentare şi suplimente alimentare care contribuie la eliminarea din organism a radionuclizilor pentru persoanele participante la lichidarea consecinţelor catastrofei de la Cernobîl şi la experienţele nucleare, avariile cu radiaţie ionizantă şi a consecinţelor lor la obiectivele atomice civile sau militare, stabilită în temeiul Legii nr.909/1992 privind protecţia socială a cetăţenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl. De la 1 aprilie 2023, această compensaţie bănească se stabileşte în cuantum indexat;

9) pensiile stabilite în temeiul Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544/1993. De la 1 aprilie 2023, pensiile minime stabilite în temeiul legii nominalizate se determină în cuantum indexat;

10) indemnizaţiile urmaşilor personalului medical decedat ca urmare a desfăşurării activităţii medicale în lupta cu COVID-19 stabilite în temeiul Legii nr.127/2020;

11) pensiile stabilite în temeiul Legii nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului.

2. De la 1 aprilie 2023, cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă constituie 2620,62 lei.

3. De la 1 aprilie 2023, cuantumul pensiei minime de dizabilitate constituie:

1) în cazul unei dizabilităţi severe – 1965,47 lei;

2) în cazul unei dizabilităţi accentuate – 1834,43 lei;

3) în cazul unei dizabilităţi medii – 1310,31 lei.

4. În cazul în care cuantumul pensiei calculat conform legii este mai mic decât cuantumul pensiei minime pentru categoria respectivă, diferenţa dintre aceste cuantumuri, sub forma unui supliment de solidaritate, se acoperă din mijloacele bugetului de stat. Suplimentul de solidaritate reprezintă o componentă a pensiei care nu se indexează. Cuantumul acestuia variază anual în funcţie de indexarea şi majorarea pensiei calculate şi de evoluţia pensiei minime.

5. Cheltuielile ce ţin de executarea prevederilor pct.1 subpct. 1), 3), 4) şi 11), pentru partea de pensie achitată din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat, subpct. 2), subpct. 5) lit.b) şi subpct. 6) vor fi acoperite din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat, iar a celor ale pct.1 subpct. 1), 3), 4) şi 11), pentru partea de pensie achitată din mijloacele bugetului de stat, subpct. 5) lit.a), subpct. 7)-10) – din mijloacele bugetului de stat.

6. În cazul indexării din 1 aprilie 2023, coeficientul de indexare se va aplica doar acelei părţi din pensie care nu depăşeşte salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2023.

În rezultat, cuantumul pensiei reclamantului s-a indexat cu 15% şi de la 01.04.2023, constituind - 4678,59 lei lunar.

În conformitate cu prevederile art. 225 alin. (2) din Codul administrativ, verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Astfel, titlul III din Codul administrativ, stabilește formalitățile și procedura pentru emiterea actelor administrative, cu indicarea condițiilor de fond și formă pentru aceasta și respectiv, sancțiunea ce survine în cazul nerespectării acestora. Așa fiind, unul din elementele de bază ale actului administrativ, este motivarea, precum și obligativitatea explicării căilor de atac (art. art. 118, 120, 124 din Codul Administrativ).

Conform art. 118 Cod Administrativ, motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. Această definiție impune expres necesitatea motivării actului administrativ, indiferent de norma în baza căreia se emite acesta, fără să implice careva elemente de interpretare.

Prin urmare, instanța conchide că decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani nr.***** este legală în fond, emisă cu respectarea condițiilor de legalitate/valabilitate stabilite de lege, fiind motivată și conținând informații obligatorii impuse de lege, iar temeiurile invocate de către reclamant întru actului contestat, nu atinge nivelul minim pentru a fi considerate de către instanța de judecată ca temeiuri suficiente pentru anularea actului administrativ contestat în prezenta speță.

În contextul celor relatate, instanța subliniază că, pentru a fi anulat un act administrativ, reclamantul exercitând dreptul său la acțiune, urmează nu doar la general să-și expună dezacordul cu activitatea administrativă, ci să-și întemeieze cererea de chemare în judecată pe prevederile exprese a legii: 1) în cazul în care consideră că actul administrativ este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii, să indice expres care anume norme legale, în viziunea lui, au fost încălcate; 2) în cazul în care consideră că actul administrativ este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței, urmează să facă referire la normele juridice care reglementează competența, astfel, încât să dovedească încălcarea acesteia; 3) în cazul în care invocă că actul administrativ este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite, urmează să indice expres normele procedurale care au fost încălcate.

Respectiv, nici unul din temeiurile invocate de reclamant întru anularea actului administrativ contestat, nu atinge nivelul minim pentru a putea fi reținut ca temei de anulabilitate sau de nulitate a actului administrativ individual defavorabil, or, actul administrativ contestat este emis conform legii, cu respectarea procedurii stabilite și de către organul competent.

Potrivit ***art.224 alin.(1) lit.f) din Codul administrativ***, examinînd acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri: respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit. a)–e).

În lumina celor menționate, instanța consideră că argumentele invocate în suportul acțiunii nu sunt susceptibile să determine anularea deciziei nr.***** privind stabilirea

pensiei, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei pentru limita de vîrstă. Or, de către autoritatea publică pîrîtă a fost respectată procedura de emitere a actului administrativ care fiind emis în corespundere cu normele legii materiale aplicabile speței, instanța nu a constatat admiterea a careva abateri la emiterea actelor administrative individuale defavorabile emise în privința reclamantului, legalitatea acestuia nefiind pusă la îndoială de către instanța de judecată, or, contrariul nu a fost demonstrat în cadrul procesului de judecată organizat cu respectarea principiilor contradictorialității și al egalității de tratament ceea ce denotă că temei de admitere a acțiunii reclamantului nu există.

În rezultat, instanța va respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Taran Victor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, privind anularea deciziei nr.***** privind stabilirea pensiei, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei pentru limita de vîrstă.

conform art. art. 224, 225 din Codul Administrativ nr. 116 din 19.07.2018 (în vigoare din 01.04.2019), instanţa de judecată,

h o t ă r ă ş t e:

Cererea de chemare în judecată depusă de către Taran Victor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, privind anularea deciziei nr.***** privind stabilirea pensiei, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei pentru limita de vîrstă, se respinge ca fiind neîntemeiată.

Hotărîrea poate fi contestată cu apel la Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

Preşedintele şedinţei,

Judecătorul Cazacu Grigorii